

ARCIDJOČESI TA' MALTA

IT-TWETTIQ TAL-PJAN PASTORALI 2009-2011

***“META NINTREFA’ ‘L FUQ MILL-ART
JIEN NIĞBED IL-BNEDMIN KOLLHA
LEJJA” (Gw 13,32)***

Rapport ta' sena għall-Assemblea Djoċesana 2009

DAHLA GHAR-RAPPORT

Il-Pjan Pastorali 2009-2011 kompla l-mixja li saret tul il-Pjan Pastorali 2005-2006 u dak għat-2007-2008 għat-twettiq tas-Sinodu Djočesan. Il-Pjan kellu għandu sitt għanijiet, b'għadd ta' proġetti u ħidmiet, u b'indikazzjoni ċara ta' min hu responsabbli għat-twettiq tagħhom.

L-Assemblea Djočesana tad-9 u l-10 ta' Ottubru 2009 tagħmel valutazzjoni tal-ħidma li tkun saret fis-sentejn tal-Pjan, kif ukoll thares 'il quddiem lejn it-tielet sena tal-Pjan.

Għalhekk, qed jiġi ppreżentat dan ir-rapport bi thejjija għall-valutazzjoni li trid issir fl-Assemblea Djočesana, kif ukoll bħala għajnuna għall-ħarsa 'l quddiem lejn dak li jrid isir fis-snin 2010 u 2011. Dan ir-rapport jghid *f'sintesi u fil-qosor hafna x'sar jew qed isir u x'baqa'* li jrid isir għal kull wieħed mill-proġetti tal-Pjan Pastorali. Min ikun irid iktar dettalji, jixtieq jistaqsi xi mistoqsijiet jew jiċċara xi punti, għandu jikkuntattja lis-Segreterijsa Pastorali jew lill-istituzzjoni partikulari responsabbli tal-ħidma sat-2 ta' Ottubru 2009, biex jista' jingħata t-tagħrif mitlub.

Ta' min ifakk li, minbarra dak li jissemma f'dan il-Pjan rigward il-parroċċi, kull parroċċa għandha wkoll pjan għal 2009-2011, fejn tindika kif se twettaq l-għanijiet imfissra fil-Pjan Pastorali tal-Arċidjočesi. L-istess process li se jsir fl-Assemblea Djočesana se jsir ukoll fl-Assemblea Parrokkjali ta' kull parroċċa, għal dak li jolqot il-parroċċa.

L-Assemblea Djočesana, ippresjeduta minn Mons. Arċi Sqof, għandha tkompli l-istess spirtu tas-Sinodu, billi tkun esperjenza ta' informazzjoni, parteċipazzjoni mifruxa, *accountability*, valutazzjoni u programmazzjoni; u fuq kollox esperjenza ta' Knisja li tkun miftuha għall-Ispritu ta' Alla u twieġeb għas-sinjalji tiegħu fl-istorja.

II-Viżjoni tal-Pjan Pastorali

Il-Knisja f'Malta se tgħix it-tema proposta mill-Arċisqof għall-Pjan Pastorali – ‘Meta nintrefa’ ‘I fuq mill-art, jien niġbed il-bnedmin kollha lejja’ billi, matul 2009-2011, taħdem biex tkun dejjem aktar:

- I. **Knisja li tinbena f'komunita' ta' dixxipli ta' Ģesu' Kristu**
- II. **Knisja li tirċievi u twassal il-Kelma**
- III. **Knisja li tiċċelebra l-għaqda ma' Alla u ma' xulxin**
- IV. **Knisja li taqdi u taħdem għall-ġustizzja**
- V. **Knisja favur iż-żwieġ u l-familja**
- VI. **Knisja b'post speċjali għall-adolexxenti u ż-żgħażaq**

Din il-viżjoni se tmexxi lill-Knisja f'Malta b'mod partikulari fil-proġett prinċipali tal-Pjan Pastorali 2009-2011: il-Viżta Pastorali tal-Arċisqof, li s-Sinodu Djocesan ġeġżeġ li ssir fl-Arċidjoċesi (ara *Viżjoni ta' Knisja komunjoni*, 52).

I. Knisja li tinbena f'komunita' ta' dixxipli ta' Gesu' Kristu

Progetti

Ikun offrut MA fl-Ispiritwalita' u MA fid-Direzzjoni Spiritwali, bil-għan li tingħata formazzjoni professjonali lil dawk li se jkunu mexxejja f'dan il-qasam.
(Fakulta' tat-Teoloġija)

Il-Fakulta' tat-Teoloġija nediet il-korsijsiet tal-MA fl-Ispiritwalita' u l-MA fid-Direzzjoni Spiritwali u issa se jkunu fit-tieni sena tagħhom.

Bil-għan li tissaħħħa il-formazzjoni permanenti tas-saċerdoti, se jitkomplew il-korsijsiet ta' aġġornament, li fis-sena 2009 se jsir f'Mejju bis-sehem tal-Arċisqof Gianfranco Ravasi, President tal-Kunsill Pontificju ghall-Kultura. Se jitkomplew ukoll is-seminars ta' Tiġidid Presbiterali.

(Segretarjat Kleru)

Fis-sena 2009 sar il-Kors ta' Aġġornament bis-sehem tal-Arċisqof Mons. Ravasi. Is-Seminars ta' Tiġidid Presbiterali din is-sena mhux se jsiru billi se jkun hemm attivitajiet marbutin mas-Sena Saċerdotali. Infatti, f'Ottubru se jibdew jsiru Laqgħat ta' Spiritwalità kull l-ewwel Tlieta tax-xahar miftuhin għas-saċerdoti kollha. Imbagħad, bejn Ottubru 2009 u April 2010 se jsiru laqgħat għas-saċerdoti fuq bażi ta' distretti – wahda f'kull distrett – bis-sehem ta' Mons. Arċisqof. Se tibda thejjija għal Kors ta' Aġġornament li jsir fl-aħħar xhur tal-2010.

Se terġa' titwaqqaf Kummissjoni biex tagħmel reviżjoni tad-Direttorju tal-Kleru – reviżjoni li ilha ġejja hafna – u titkompla l-ħidma biex jinstab post għal Ċentru ta' kontemplazzjoni fejn saċerdot ikun jista' jmur għal xi ġranet u bl-ghajnuna ta' saċerdot ieħor jagħraf iżżejjed it-toroq tal-Mulej għalihi.

(Segretarjat Kleru)

Wara proposta fil-Kunsill Presbiterali ta' Ĝunju 2009, inhatar grupp ta' riflessjoni bil-ġħan li jagħmel analizi tar-realta' tas-saċerdot Malti llum. Għalhekk, il-ħidma rigward id-Direttorju tal-Kleru ssir fid-dawl tal-konklużjonijiet ta' dan il-grupp.

Għadhom isiru sforzi biex jinstab post għal Ċentru ta' Kontemplazzjoni. Bhalissa qed tiġi studjata l-possibbilta' li tintuża l-Knisja tal-Providenza, is-Siggiewi, għal dan l-iskop.

Se ssir hidma għal dawn il-proġetti ġodda għall-formazzjoni permanenti tas-saċerdoti:

- Pjan ta' formazzjoni għas-saċerdoti fl-ewwel ħames snin tas-saċerdozju.
- Studju dwar il-possibbila' ta' żmien sabbatiku programmat għas-saċerdoti.
- Studju dwar ir-realta' tal-qassis Malti llum.

(*Segretarjat Kleru, Fakulta' tat-Teoloġija, Istitut ta' Formazzjoni, Seminarju ta' Malta*)

- ***Għad ma sar xejn bħala pjan ta' formazzjoni għas-saċerdoti fl-ewwel ħames snin tas-saċerdozju.***
- ***Għad trid tinhadem il-possibbila' ta' żmien sabbatiku programmat.***
- ***L-istudju dwar ir-realta' tal-qassis Malti llum qed isir minn grupp ta' riflessjoni li nhatar wara proposta fil-laqgħa tal-Kunsill Presbiterali ta' Ĝunju 2009. Dan il-grupp hu magħmul minn Fr Jimmy Bonnici (koordinatur), Fr Arthur Vella SJ, Fr Dione Cutajar, Fr Rene' Camilleri, Fr Frans Abdilla, Mr Natanael Muscat u Ms Clarissa Sammut Scerri.***

Issir hidma biex ikun hemm aktar lajči ffurmati li jaġħtu l-kontribut tagħhom f'diversi oqsma tal-ħajja tal-Knisja f'Malta.

(*Segretarjat Lajči, Fakulta' tat-Teoloġija*)

Sar kuntatt ma' bosta gradwati fit-Teologija. Fit-30 ta' Ĝunju 2009, saret laqgħa mis-Segretarjat Lajči flimkien mal-Fakulta' tat-Teologija, li għaliha attendew diversi gradwati fit-teologija, bil-ġhan li jkun studjat kontribut akbar li jištghu jaġħtu fil-ħajja tal-Knisja f'Malta. Attendew 52 persuna, u 46 ma setghux jattendu imma talbu li jkunu infurmati b'dak li sar. Inħatar working group bil-ġhan li jara kif il-lajči jista' jkollhom sehem aktar attiv fil-missjoni tal-Knisja u fil-formazzjoni ta' lajči oħra.

Is-Segretarjat ħaseb ukoll li jibni website (www.laikos.org) li sservi bħala librerija virtwali ta' riżorsi u tagħlim halli tgħin kemm fil-formazzjoni ta' dawk kollha li jużawha, kif ukoll fil-hidma pastorali mwettqa minnhom. Il-ħsieb huwa li anke din tkompli tikber u tissahħħah.

Tissaħħħa ir-rabta bejn iċ-ċentru (is-Segretarjat) u l-parroċċi. Għalhekk ikun hemm membru tal-Kunsill tas-Segretarjat responsabbli għad-distretti differenti biex, b'kollaborazzjoni mal-moderaturi tal-unitajiet pastorali, iżomm rabta mal-Kunsilli Pastorali Parrokkjali, iwassal tagħrif u jgħin fid-diffikultajiet, kif ukoll jgħin biex ikunu sensibilizzati dwar ir-responsabbilita' tagħhom.

(*Segretarjat Parroċċi*)

Qed tinhadem din is-sistema.

Ikunu provduti ghajnuniet għall-mumenti ta' formazzjoni fil-laqgħat tal-Kunsilli Pastorali Parrokkjali, bħalma sar diġa' darbtejn, bħala *follow-up* tal-laqgħat ta' formazzjoni.

(*Segretarjat Parroċċi, Istitut ta' Formazzjoni*)

Reggħu saru zewġ seminars ghall-membri tal-Kunsilli Pastorali Parrokkjali (KPP). Dawn saru fis-17 u 18 ta' April 2009 u kellhom attendenza ta' madwar 450 persuna. It-tema kienet Attitudnijiet li Jghinu jew Itelffu l-Komunjoni Bejnietna. Barra taħdita minn Dun Anton Theuma u esperjenzi ta' komunjoni minn xi kelliema, kien hemm ukoll mument ta' workshops u celebrazzjoni ta' talb flimkien. Il-preżentazzjoni ta' Dun Anton giet imqassma mis-Segretarjat Hidma Parrocci biex isservi għar-riflessjoni fil-KPP stess. Il-ħsieb hu li jkunu offruti seminars oħra għall-membri tal-KPP is-sena li ġejja.

Ikomplu l-passi biex il-festi jkunu tassew insara. Issir hidma fil-parroċċi kollha biex mill-festi cċelebrati fil-knejjes f'Malta jispicċaw imġiba mhix denja ta' bnedmin u ta' nsara b'mod partikulari fil-marċi; u esaġerazzjonijiet fil-ħsejjes tal-murtali, b'inkonvenjent għall-morda u bi ħsara għall-ambjent naturali.

(*Arcidjoċesi ta' Malta, Kulleġġ tal-Kappillani, Kummissjoni Ambjent*)

Thejja dokument ta' gwida pastorali għaċ-ċelebrazzjonijiet tal-festi, li jindirizza diversi aspetti msemmija. Dan id-dokument se jitqiegħed għall-konsultazzjoni wiesgħa, u thejja programm ta' laqgħat ta' konsultazzjoni ma' diversi korpi fid-djoċesi.

Isir seminar dwar diversi aspetti tal-festi bil-ġhan li l-festi jkunu aktar xierqa bħala festi nsara.

(*Kulleġġ tal-Kappillani, Organizzazzjonijiet involuti fil-festa*)

Dan is-seminar fl-14 ta' Frar 2009 sar fiċ-Ċentru Parrokkjali ta' Swatar, li għalihi kienu preżenti Mons. Arċisqof, il-Ministru tal-Intern u x-Shadow Minister, l-uffiċċjali tal-Kurja, il-kappillani, il-kummissarju, l-Assocjazzjoni tal-Baned, u l-Għaqda tan-Nar. Il-ħsieb hu li dak li kien diskuss fis-seminar iservi wkoll għad-dokument ta' konsultazzjoni.

Johrog ir-rapport li dwaru saret konsultazzjoni matul 2008 dwar aspetti taċ-ċelebrazzjonijiet interni.

(*Arcidjoċesi ta' Malta*)

Id-dokument ikun ippubblikat fil-bidu ta' Ottubru, biex fuqu titkompla l-konsultazzjoni b'mod wiesgħa.

II. Knisja li tirċievi u twassal il-Kelma ta' Alla

Progetti

Filwaqt li titkompla l-ħidma tal-Knisja f'Malta fl-oqsma differenti tal-katekezi fil-parrocci, fl-iskejjel u fis-soċċjeta' Maltija – tfal, adolexxenti, żgħażagh, adulti, u persuni bi bzonnijiet specjali – issir ħidma biex il-programm ta' katekeži ikun immirat qabel kollox għall-maturazzjoni tal-ħajja nisranija, u č-ċelebrazzjonijiet tas-sagamenti jkunu pass importanti f'din il-mixja ta' maturazzjoni. Għalhekk isir process ta' riflessjoni u studju li jwassal għal Direttorju Kateketiku Djočesan.

Dan id-Direttorju jinħad dem b'konsultazzjoni mal-oqsma differenti konċernati u jkun jiġbor fih il-viżjoni, l-istratgeġja u l-linji-gwida f'dak li għandu x'jaqsam mal-katekeži. Dan ikun Dokument Bażi għall-Knisja f'Malta u jservi biex ikunu iżjed ċari l-orientamenti tal-Knisja fejn tidħol l-edukazzjoni fil-fidi għall-kategoriji kollha u fil-livelli kollha tal-mixja nisranija.

(*Segretarjat Katekeži*)

Diġi thejja l-ewwel abbozz ta' dan id-dokument ta' viżjoni li se jiġi ppreżentat fl-Assemblea Djočesana ta' Ottubru 2009. Il-Progett irid jitlesta matul din is-sena li ġejja.

Fid-dawl tal-konsultazzjoni li saret matul 2008, ikun ippubblikat id-dokument ta' policy dwar it-tagħlim tar-Reliġjon fl-iskejjel.

(*Segretarjat Katekeži*)

Dan il-Policy Document issa lest, għadda minn diversi fażijiet ta' konsultazzjoni fis-Segretarjat għall-Katekeži, ġie anke diskuss flaqqħat apposta mal-Konferenza Episkopali Maltija, u issa tressaq għall-Assemblea Djočesana ta' Ottubru 2009.

Isir kors introduttiv għat-teoloġija, mifrus fuq sentejn, li jagħti introduzzjoni ġenerali fuq it-tagħlim tal-Bibbja u fuq temi magħżula mix-xjenzi teoloġici.

(*Segretarjat Katekeži, Istitut ta' Formazzjoni*)

Dan il-kors tfassal bejn is-Segretarjat għall-Katekeži u l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali. Hu kors, kif kien ipppjanat, mifrus fuq sentejn u qed jiġi offrut għall-ewwel darba minn Ottubru 2009.

Wara l-introduzzjoni tal-kors ta' *leadership* għal-lajċi li nghata darbtejn, ikun žviluppat f'żewġ livelli oħra dan il-kors.
(Istitut ta' Formazzjoni)

Gie offrut l-Advanced Certificate in Christian Leadership (kors li jikkonsisti ferba' modules) lil grupp ta' 35 persuna li kienu digà kkompletaw c-Certificate in Christian Leadership. Din il-proposta, li tkompli tizviluppa l-vizjoni nisranija ta' tmexxija għal-lajci leaders fi hdan il-movimenti u l-għaqdiet, giet milqugħha tajjeb hafna.

Ikunu žviluppati korsiġiet speċjalizzati fuq aspetti mit-tagħlim soċjali tal-Knisja, intenzjonati għal persuni li jaħdmu fil-qasam ekonomiku, soċjali u politiku.
(Istitut ta' Formazzjoni, Fakultta' tat-Teologija, Entijiet oħra involuti f'dan il-qasam)

Flimkien mac-Centru Fidi u Gustizzja, l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali se jerġa' jibda kors ta' sitt modules dwar it-tagħlim soċjali tal-Knisja Short Certificate in Catholic Social Teaching. Il-format ta' dan il-kors u l-kontenut li fih jagħmluha faċċi għal min jixtieq jesplora dan is-setturi biex ikun iktar midħla tat-tagħlim soċjali tal-Knisja. Hija proposita li diġà lahqet persuni li jistgħu jagħmlu impatt nisrani serju fil-kamp fejn qed jaħdmu – fil-fatt diġà gie segwit minn 20 persuna li se jiġi gradwaw f'Novembru li ġej. L-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali qed jaħdem, f'kollaborazzjoni mal-Fakultà tat-Teologija u mal-Fundazzjoni Centesimus Annus, biex ikun offrut ukoll kors aktar speċjalizzat maħsub għal dawk li jaħdmu fil-qasam ekonomiku.

Ikun offrut kors ta' formazzjoni teoloġika għall-operaturi pastorali fil-parroċċa u għal dawk li jmexxu għaqdiet u movimenti.
(Istitut ta' Formazzjoni)

Sar kors ta' formazzjoni Short Certificate in Evangelisation fl-Unità Pastorali 12. Għal dan il-kors, ta' formazzjoni teoloġika bażika għall-operaturi pastorali fil-parroċċa u għal dawk li jmexxu għaqdiet u movimenti, attendew 35 operatur/a pastorali. Il-kors kien ferm apprezzat mill-partecipanti u kien esperienza ġidida għall-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali li permezz tagħha qed ikun strument u opportunità ta' formazzjoni fuq firxa dejjem iktar wiesgħa. Fil-fatt hemm il-ħsieb li s-sena d-dieħla jkun offrut fl-Unità Pastorali 15. Ta' min jghid li f'Settembru 2009, l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali ppubblika għall-ewwel darba prospectus tal-korsiġiet li se jkunu offruti, b'kollaborazzjoni ma' diversi Segretarjati u entijiet oħra fil-Knisja, matul 2009-2010.

Isir programm ta' formazzjoni għar-religious counsellors.
(Istitut ta' Formazzjoni, Segretarjat Katekeži)

Fil-kuntest tat-tfassil tal-Policy Document dwar it-tagħlim tar-Religion fl-iskejjel u bit-twaqqif tal-Office for Religious Education fi ħdan is-Segretarjat ghall-Katekeži, bħalissa s-Segretarjat kien impenjat li jkollu data base kompluta dwar ir-Religious Counsellors, min huma, is-servizzi li qed joffru, u l-iskejjel li mhumiex jintlaħqu. Din l-informazzjoni issa ngabret u wasalna biex minn din is-sena nfasslu dan il-programm ta' formazzjoni.

Isiru inizjattivi li joħolqu spazju ta' djalogu u riflessjoni, kif ukoll servizz ta' formazzjoni nisranija speċjalizzata, għal dawk involuti fil-qasam tal-politika.
(Istitut ta' Formazzjoni, Kumm ġustizzja u Paċċi)

F'kollaborazzjoni mal-Fondazzjoni Centesimus Annus, il-Kummissjoni Teoloġika u l-Kummissjoni ġustizzja u Paċċi, l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali qed jippenja ruħu li jiżviluppa inizjattiva biex jinħoloq spazju ta' djalogu u riflessjoni – kif ukoll servizz ta' formazzjoni nisranija speċjalizzata – għal dawk involuti fil-qasam tal-politika u l-ekonomija. Dan għandu jibda fuq l-isfond ta' l-Enċiklika Caritas in Veritate.

Isir kors bażiku ta' missjologija għal dawk li jixtiequ jagħmlu esperjenza missjunarja jew ta' volontarjat.
(Istitut ta' Formazzjoni, Uffiċċju Missjunarju, Ċentru Animazzjoni Missjunarja)

Sar Short Certificate in Missiology li għalihi attendew 30 persuna. Dan il-kors se jerga' jkun offrut fis-sena akkademika li jmiss.

Issir serje ta' konferenzi bit-tema 'Kultura u Fidi', biex tissahħha il-fidi nisranija permezz ta' apprezzament tal-wirt artistiku u kulturali Malti.
(Kummissjoni Kultura)

Saru dawn il-konferenzi u xxandru intervisti fuq Radju RTK miċ-Chairman tal-Kummissjoni u l-partecipanti fis-serje ta' konferenzi 'Kultura u Fidi'. Saru wkoll diversi attivitajiet minn membri tal-Kummissjoni b'konnessjoni mas-Sena Pawlina u r-rabta mal-wirt artistiku u kulturali Malti. Fost dawn, kien hemm il-Wirja ta' John Martin Borg fil-Mużew tal-Arkeoloġija bit-tema 'Reflections on Pauline Theology', il-Wirja ta' xogħlijiet ta' arti dwar San Pawl fil-Mużew Wignacourt u l-pubblikkazzjoni ta' kitbiet minn persuni esperti dwar il-kult Pawlin fil-gżejjer Maltin u katalgu tax-xogħlijiet artistici murija fil-Wirja.

Ikun ippubblikat u mxerred id-dokument dwar il-Knisja u l-media, *Il-Wiċċi Digitali tal-Mulej*, u jibdew jitwettqu l-proposti li jinkludi d-dokument, skont it-targets li jissemmew. B'mod partikulari, huma identifikati dawn l-oqsma fejn se jsiru progetti ġodda:

- twaqqif b'mod shiħ tas-Segretarjat Komunikazzjoni Soċjali, li jkun il-mutur għal sinergija u koordinament f'dan il-qasam
- twaqqif ta' *Communications Office*
- *Media Education* aktar mifruxa
- attenzjoni partikulari lill-media l-ġodda
- kollaborazzjoni mad-djōcesi ta' Ghawdex fil-qasam tal-media

(*Arċidjoċesi ta' Malta, Seg Kom Soċjali*)

- *Gie ppubblikat u mqassam id-dokument dwar il-Media, Il-Wiċċi Digitali tal-Mulej. Is-Segretarjat Komunikazzjoni Soċjali qed jaħdem dwar il-follow up ta' dan id-dokument biex ikun kemm jista' jkun effettiv. Saru kuntatti mal-Istitut tal-Formazzjoni Pastorali, biex aktar tard matul 2009 wieħed mid-DIALOGU mas-Soċjeta' li l-Istitut jorgannizza isir fuq dan is-suġġett, halli s-Segretarjat ikompli jirciewi idejat u suggerimenti.*
- *Għadu ma giex iffurmat is-Segretarjat Komunikazzjoni Soċjali. Id-delegat għamel diversi laqgħat ma' nies prominenti ntizi fil-qasam tax-Xandir biex jiġbor idejat. Qed jiltaqa' wkoll ma' istituzzjonijiet u organizzazzjonijiet fi ħdan il-Knisja u barra minnha biex jesplora kif tista' ssir kooperazzjoni magħhom ġalli jintlaħaq l-iskop ahjar. Qed isiru xi kuntatti ma' nies li jistgħu jkunu membri tas-Segretarjat biex imbagħad jiġu pprezentati lil Mons Arċisqof ghall-approvazzjoni tiegħi.*
- *Twaqqaf il-Communications Office li s'issa jinkludi tlieta min-nies: Fr. Charles Tabone O.P., Mr. Kevin Papagiorcopulo u Ms Mariella Fenech Pace. Dan l-uffiċċju qed jagħmel dak li jitolbu r-relazzjonijiet pubbliċi, u qed jieħu ħsieb li l-image tal-Knisja u l-messagg tal-Vangelu jaslu b'mod li jista' jintlaqa' tajjeb mill-bniedem tal-lum. Qed isir kuntatt mal-ġurnalisti fuq livell personali biex dan iwassal għal relazzonijiet umani tajba. Ir-riżultat ta' dan diga' beda jidher fil-mod kif il-mezzi tax-xandir qed jirrapportaw il-hidmiet tal-Knisja.*
- *Għadu ma sar xejn s'issa dwar il-media education min-naħha tas-Segretarjat. Din għandha tkun l-ewwel tema fuq l-agenda kif jigi ffurmat is-Segretarjat.*
- *Qed isir xogħol pjuttost intensiv fuq il-website tad-Djōcesi biex ikollha disinn aktar attrajenti u biex taħdem b'mod aktar effettiv. Qed isir xogħol biex il-website ikollha aktar informazzjoni u tiehu xejra interattiva. Il-mira hi li fl-Assemblea Djoċesana tkun inawġurata l-website imġedda.*
- *Il-kollaborazzjoni mad-Djōcesi t'Għawdex diġa qed issir b'mod impliċitu. Jeħtieg li jsiru xi laqgħat biex din il-kollaborazzjoni tiġi formalizzata.*

III. Knisja li tiċċelebra l-għaqda ma' Alla u ma' xulxin

Proġetti

Jinħadem b'mod sistematiku u f'qafas pastorali l-programm għall-formazzjoni tal-ministri fil-qasam tal-liturgija.

(*Segretarjat Liturgija, Istitut ta' Formazzjoni*)

Il-programm ta' formazzjoni għall-ministri li jgħinu fil-liturgija għadu jsir kif kien isir qabel, jiġifieri fuq bażi parrokkjali. Il-kappillan jindividwalizza area li għandha bżonn attenzjoni partikolari fil-parrocċċa u jorganizza kors ta' formazzjoni għal dik il-kategorija. Lanqas ma jiffunzjonaw kif suppost il-laqghat ta' formazzjoni fuq bażi ta' unità parrokkjali.

Il-ħsieb hu li dan il-programm għall-formazzjoni tal-ministri f'dan il-qasam jingħata attenzjoni s-sena d-dieħla.

Ikunu ppubblikati kotba liturġiči: il-lezzjonarju tal-Ħdud (B u Ċ) u l-ferjali sa tmiem 2009; il-Brevjar sa tmiem 2011.

(*Kummissjoni Liturgika Nazzjonali*)

Il-kotba tal-lezzjonarju għall-Ħdud Sena B u Sena Ċ gew stampati, u b'hekk il-lezzjonarju tal-Ħdud issa hu lest kollu.

Rigward il-Brevjar hemm problema li l-Kummissjoni Liturgika qed tipprova ssolvi. Il-Kummissjoni ntalbet mill-Mixja Neokatekumenali biex tistudja l-possibbiltà li l-lezzjonijiet tal-Uffiċċċu tal-Qari jkunu fuq żewġ čikli. Kien hemm qbil fil-principju. Il-Kummissjoni qed tara kif ma jkunx hemm divergenzi fil-qari f'komunità li fiha jkun hemm żewġ edizzjonijiet differenti. Waqt li qed isir dan l-istudju, biex ma jinheliex hin, il-Kummissjoni Liturgika qed taħdem fuq il-lezzjonarju ferjali.

Fid-dawl tas-Sinodu tal-Isqfijiet dwar il-Kelma ta' Alla li sar f'Ottubru 2008, isir seminar għas-saċerdoti li jkompli jaapronnixxi temi li ħarġu mis-Sinodu, fosthom it-tahriġ fl-omelija.

(*Kummissjoni Liturgika Nazzjonali*)

Is-seminar għas-saċerdoti dwar il-Kelma ta' Alla u Liturgija ser isir din is-sena, peress li l-Kummissjoni Liturgika ddeċidiet li l-Ġimgħa Liturgika tkun organizzata darba kull sentejn.

Jithaddem ‘progett pilota’ għal animazzjoni ħajja tal-quddies f’numru ta’ parroċċi partikulari. Imbagħad issir evalwazzjoni tar-riżultat, ħalli jkunu meghjuna komunitajiet insara oħra.

(*Discern, Segretarjat Liturgija*)

Id-Discern ġie mitlub mis-Segreterija Pastorali biex jifformula framework ta’ kif għandu jaħdem dan il-progett. Dan tlesta u ġie approvat mis-Segreterija Pastorali. Ĝiet ukoll identifikata knisja biex jinbeda dan il-progett, iżda peress li nbidel ir-Rettur tal-Knisja, dan il-progett baqa’ ma twettaqx. Ir-rwol tas-Discern f’din it-Task Force hu wieħed ta’ konsulenza.

Isir seminar għal min jidderiegi l-korijiet parrokkjali, bil-għan li jitjieb il-kant liturgiku.

(*Kummissjoni Kultura, Segretarjat Liturgija, Istitut ta’ Formazzjoni*)

Id-dirigenti tal-grupp “Voices” bħalissa qed jaħdmu fuq il-kompilazzjoni ta’ CD b’inniġiet liturgiči. Wara din il-pubblikazzjoni, huma ser jgħinu lill-animateuri tal-kant fil-parroċċi biex itejbu l-hiliet tagħhom.

Tinfirex aktar u tkompli tkun aġġornata l-lista tal-postijiet fejn tkun iċċelebrata quddiesa bis-sehem haj taż-żgħażagħ.

(*Kumm Djoč Żgħażagħ*)

Din il-lista baqgħet tigi aġġornata u tinsab kemm soft-copy fis-sit www.kdz.org.mt kif ukoll reġgħet saret verżjoni ġdida u aktar aġġornata ta’ cards żgħar biex jitqassmu liz-żgħażagħ. Dawn fil-fatt tqassmu kollha.

Issir promozzjoni tal-linji-gwida għall-quddiesa animata miż-żgħażagħ u tingħata formazzjoni dwar il-partcipazzjoni taż-żgħażagħ infushom fil-liturgija.

(*Kumm Djoč Żgħażagħ*)

Il-promozzjoni tal-linji-gwida bdiet issir u fil-fatt tqassmu diversi kopji iżda din ser tkompli ssir b’mod partikolari meta jilestew il-linji-gwida għas-Sagament tar-Rikonċiljazzjoni. Dan ghaliex il-linji-gwida għall-ħidma pastorali fil-parroċċi, għas-Sagament tar-Rikonċiljazzjoni u għaċ-ċelebrazzjoni ta’ quddiesa ‘zagħżugħha’ ser jiġu stampati u mqassma bħala pakkett wieħed.

Ġie ppubblikat mill-KDŻ verżjoni ġdida tal-ktieb tal-kant ‘Iktus’, b’kant aktar żagħżugħ. Dan il-ktieb jinsab f'bosta parroċċi u knejjes Maltin.

IV. Knisja li taqdi u taħdem ghall-ġustizzja

Progetti

Il-Knisja f' Malta hi impenjata bis-shiħ fil-qasam assistenzjali ta' karita' diretta ma' persuni fil-bżonn, u qed tippjana li tkompli din il-ħidma u li ttejjeb is-servizzi li joffru hafna entijiet tagħha. L-enfasi se tkun biex din il-ħidma tingħata bl-aħjar mod u, fl-istess waqt, qatt ma titlef il-karatteristici propriji tagħha ta' karita' nisranija.

(Segretarjat Caritas)

Flimkien mal-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali, is-Segretarjat Caritas organizza tliet seminars għall-haddiema professionali li jaħdmu fl-oqsma assistenzjali differenti. Is-suġġetti magħżula għal din is-sena kien :

- *Is-Sitwazzjoni Soċjali, kulturali, u reliġuza ta' Malta fi zmienna.*
- *Is-Sitwazzjoni Soċjali, Kulturali u Religiūża tal-lum fejn tidħol il-Familja.*
- *Is-Sitwazzjoni Soċjali, Kulturali u Religiūża f'Malta llum u kif din tolqot lil dawk li jinsabu fit-truf tas-soċjeta'.*

Kull seminar kien ibbażat fuq ricerka interpretata mill-lenti nisranija. Kull darba kien hemm ukoll ħin ta' talb u riflessjoni. Barra dawn is-seminars, diversi oqsma assistenzjali organizzaw taħriġ teoretiku u prattiku biex jikber il-livell ta' servizz lejn il-persuni li jaqdu.

Għat-tieni sena tal-Pjan Pastorali, is-Segretarjat flimkien mal-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali se joffru taħriġ għall-operaturi fid-dawl tal-Enciklikika Caritas in Veritate u kif din tista' tkun strument li jdawwal il-ħidma tas-Sena (2010) Europea Kontra l-faqar u l-Esklużjoni Soċjali.

Issir ħidma biex il-Kummissjoni Djakonja fil-parroċċa tkun imħarrġa u orjentata aktar fuq il-bżonn li tkun ukoll strument ta' advocacy fuq temi ta' natura soċjali.

(Segretarjat Caritas)

Il-qasam Djakonija fi ħdan Caritas organizza Forum Djakonija – Qsim ta' Esperjenzi u Inizjattivi fil-komunita' ... nitgħi allmu minn xulxin f'Marzu 2009 għall-membri tal-kummissjonijiet djakonija kollha sabiex jsir qsim ta' inizjattivi li saru u/jew qed jsiru mill-Kummissjoni Djakonija f'diversi parroċċi. Dan serva ta' opportunita' fejn dawn l-inizjattivi jiġu mifruxa u maqsuma ma' Kummissjonijiet Djakonija oħra impenjati. ➔

Bl-ghajnuna ta' nies professionali fl-oqsma rispettivi, ingħatat ħarsa lejn:

1. Žewġ esperjenzi ta' Ricerka Soċjali f'żewġ parroċċi differenti
2. Proġett għal persuni fil-qasam tas-Saħħa Mentali – permezz ta' esperjenza f'Centru Drop-In
3. Žewġ inizjattivi dwar Kuxjenza Soċjali fil-Komunita'
4. Inizjattiva ta' Coaching Club ta' ghajnuna fil-qasam edukattiv għat-tfal u żgħażagħi
5. Preżentazzjoni dwar hidma kurrenti ma' numru ta' familji fil-bżonn

B'kollaborazzjoni mal-Kullegġ tal-Kappillani, u mas-Segretarjat ghall-Anzjani u Kura fil-Komunita', qed jiġi pppjanat li fix-xhur li ġejjin jibdew numru ta' laqgħat ta' informazzjoni minn professjonisti dwar temi u oqsma relatati ma' carers informali li jieħdu hsieb anzjani jew nies ohra fil-komunita'. Dan il-proġett pilota ser jibda ġewwa l-parroċċi ta' Unita' 15. Fost it-temi li ser jiġu diskussi hemm l-Influwenza A H1N1, is-Saħħa Mentali, Dementia, Prevenzjoni minn waqgħat, Kuxjenza u prevenzjoni minn Nirien, Ikel Bnin għal Anzjani, Abbuż fuq l-Anzjani u Servizzi offrut fil-Komunita'.

B'Kollaborazzjoni mal-Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika u d-Discern, qed jiġi mfassal pjan sabiex il-kummissjonijiet djakonija interessati jkunu jistgħu jibgu informazzjoni fattwali dwar il-qaqħda soċjali u demografika tal-lokalita' tagħhom minn statistika miġbura f'dokumenti uffiċċali fosthom iċ-Ċensiment 2005, Survey on Income and Living Conditions (2007) u l-Household Budgetary Survey.

Isir proġett 'Retirement and Ageing' li jaapplika n-nozzjoni ta' 'active ageing' u jaħdem strateġija biex toffri l-opportunita' lil persuni f'din il-kategorija li jippenjaw ruħhom f'xi qasam tal-volontarjat. Jingħata taħriġ adattat skont l-għażla li persuna tagħmel.

(Caritas Helpage)

Twaqqaf kumitat magħmul minn sitt persuni li qed jiltaqa' regolament darba fix-xahar jew skont il-ħtieġa. Ingħata isem lill-Proġett: Proġett Anzjani Attivi fis-Soċjeta' (PAAS). Il-kumitat fassal il-viċċjoni u l-missjoni tal-Proġett. Intbagħtet ittra lill-Kappillani u Diretturi/Superjuri ta' Entitajiet tal-Knisja, flimkien ma' kwestjonarju, biex tingħabar statistika dwar kemm persuni anzjani rtirati qed jagħmlu xogħol ta' volontarjat fi ħdan il-Knisja; din il-parti tal-proġett hu maħsub li tkun finalizzata sal-ahħar tas-sena 2009.

Bhala rizultat ta' dan il-kwestjonarju, fil-bidu tas-sena d-dieħla permezz tal-media, ser tinholoq kuxjenza u apprezzament fost is-soċjeta' Maltija tal-prezenza sabiha ta' persuni anzjani li qed jaħdmu volontarjament fil-Knisja; jibda jinħadem il-Pilot Project li ser jiffoka fuq voluntiera ġejjin mill-Caring Professions.

Il-Helpage Unit tal-Caritas se jorganizza Forum fil-25 ta' Settembru 2009 bi thejjija ghall-Jum Dinji tal-Anzjani 2009. Dan se jitrattra l-aspetti ekonomici fil-hajja ta' l-anzjani u kif dawk li qed jersqu lejn din l-eta' jistgħu jkunu meghħjuna jiippreparaw biex ikunu kemm jista' jkun ekonomikament indipendenti bħala anzjani.

Jissaħħu s-servizzi f'diversi djar tal-Knisja, specjalment bi spazji ta' terapija u jitqiegħdu fil-prattika l-istandardi il-ġoddha kemm fid-djar residenzjali kif ukoll fiċ-ċentri ta' matul il-jum.

(Ufficċju Ċentrali 'Ejjew Għandi')

L-Ufficċju Ċentrali 'Ejjew Għandi', minn Ġunju 2009, beda joħrog newsletter darba fix-xahar, li fiha jkun hemm informazzjoni dwar hidmiet u attivitajiet li jsiru. In-newsletters jagħtu indikazzjoni tal-hidma li twettqet f'diversi djar tal-Knisja biex jissaħħu s-servizzi, bħal per eżempju b'ċentri ta' terapija u spazji għal-logħob u l-eżercizzu.

Jitwaqqaf Ċentru ieħor ta' matul il-jum f'Dar Qalb ta' Ĝesu' li jservi lil tfal li flimkien ma' ommijiethom ghaddew minn vjolenza fid-dar. Dan il-proġett se jgħin biex l-ommijiet li jinsabu f'Merħba Bik, f'Programm 'Għabex' u fil-Programm 'Sebh' (Dar Qalb ta' Ĝesu') ikunu jistgħu jaħdmu, imqar part-time, ħalli b'hekk ikunu jistgħu jħarsu lejn il-ġejjieni b'aktar ottimiżmu u jkun jistgħu jtejbu l-qagħda finanzjarja tagħhom. Dan il-proġett ġdid jingħaqad mad-diversi servizzi professionali li qed jingħataw f'dan il-qasam, li qed jissaħħu kontinwament bil-formazzjoni permanenti tal-istaff kollu.

(Ufficċju Ċentrali 'Ejjew Għandi')

Qed issir hidma biex dan iċ-Ċentru jkun jista' jiġi inawgurat fix-xhur li ġejjin.

Wara l-introduzzjoni ta' SPRED (Żvilupp Religjuż Specjali) fid-Dar tal-Providenza għall-persuni b'diżabilita' intellettuali, jingħata taħrif biex din l-istess inizjattiva tkun tista' tilhaq anke persuni b'diżabilita'intellettuali fil-parroċċi wkoll.

(Kummissjoni Pastorali Persuni b'diżabilita')

Peress li dan il-progett jinvolvi l-mixja tal-fidi ta' persuni b'diżabilita' intelletwali, din l-inizjattiva se tiġi kkoordinata mis-sezzjoni diġa' stabbilita fis-Segretarjat ghall-Katekezi. Fil-fatt, se jitwaqqaf working team fi ġdan is-Segretarjat li x-xogħol tiegħu jkun li fi żmien sitt xhur ihejj i strategija għat-twettiq ta' dan il-progett.

Jiġi žviluppati s-servizzi għal persuni vulnerabbi bi ħtiġijiet li m'humiex milħuqa minn ħaddieħor, b'attenzjoni partikulari lill-persuni bi problemi ta' saħħa mentali, lit-tfal batuti fit-tagħlim, lil żgħażagh li baqgħu lura fit-tagħlim u żgħażagh żvantaġġjati, lill-familji fid-diffikulta', u lill-carers li tul is-snin ħadmu għall-kura u ħarsien ta' xi membru tal-familja.

(Fondazzjoni St Jeanne Antide)

Il-Fondazzjoni Santa Giovanna Antida li hi bbażata Hal Tarxien u toffri firxa ta' servizzi lil individwi u familji vulnerabbi mill-parroċċi ġirien, baqgħet għaddejja bil-hidma ta' appoġġ soċjali u edukattiv għal nies imġarrba ta' kull età. Iċ-Ċentru Antida (drop-in centre) baqa' jilqa' kulljum persuni li jfittxu lwens u lil xi ħadd biex jismagħhom u jgħinhom fil-kriżijiet u sfidi li qed jiffaċċjaw. Fil-qafas tas-Servizzi Appoġġ fit-Taqħlim (learning support) il-Programm Bridge wasal biex jilqa' t-tielet grupp ta' żgħażagh 'il fuq mis-16-il sena bi problemi fl-iżvilupp jew problemi ta' saħħa mentali għal tahriġ bażiku li jinkludi lingwi, ICT, tisjir u hiliet għal hajja indipendenti. Tfal li jiġu meghħjuna minn Social Workers tal-Fondazzjoni jirċievu għajjnuna fil-howmework u studju biex ma jaqgħux lura fl-iskola. Adulti vulnerabbi wkoll jistgħu jkomplu jitgħallmu matul il-hajja permezz ta' numru ta' korsiġiet mhux formal. Fil-qafas tal-Programm Caring for the Carers, nanniet li jieħdu ħsieb in-neputijiet tagħihom jiltaqgħu f'atmosfera ta' klabb edukattiv. Dawn il-klabbs saru f'Hal Tarxien, Rahal Ġdid u M'Scala u qed jibdew f'M'Scala (it-tieni darba), Haż Żabbar u B'Kara. Is-Servizz ta' Social Work u Counselling fil-komunità stess jgħin numru kbir ta' familji u jqarribhom lejn servizzi utli oħra offruti mill-Istat u entitajiet oħra bħalma hi l-ETC. Qed jitwettaq ukoll progett ta' hidma soċjali intensiva fil-housing estates f'Hal Kirkop.

Diversi kummissjonijiet tal-Knisja f'Malta se jkomplu bl-impenn tagħhom ta' djalgu u kontribut konstruttiv fuq issues soċjali f'Malta. Fost dawn l-issues huma identifikati s'issa: ir-rispett lejn il-hajja umana mit-tnissil sal-mewt naturali, il-hidma favur żwieġ b'saħħtu, l-aspetti soċjali u ekonomiċi li jgħib miegħu d-divorzju, l-etiqa professjonal fil-qasam ekonomiku, il-kriżi finanzjarja fid-dawl tat-taqħlim soċjali tal-Knisja, il-qagħda tal-haddiema Maltin u tal-immigrant fil-kondizzjonijiet tax-xogħol, l-iżvilupp sostenibbli, l-inkluživita', l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew fl-2009.

Se jkunu qed jaħdmu f'din il-linja l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali, il-Kummissjoni Ģustizzja u Paċi, il-Kummissjoni Pastorali fid-Dinja tax-Xogħol, Il-Kummissjoni Pastorali Persuni b'Diżabilita', is-Segretarjat Emigrazzjoni u Turiżmu, il-Kummissjoni Ambjent, il-Kummissjoni Djocesana Familja, id-Discern, il-Moviment ta' Kana, iċ-Ċentru Fidi u ġu-ż-Żgħażaq haddiema Nsara.
(Diversi Segretarjati, Kummissjonijiet, Għaqdiet u Gruppi)

Saru diversi inizjattivi f'dawn l-oqsma. Fost dawn:

- *Il-Fakultà tat-Teoloġija, l-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali u l-Fundazzjoni Centesimus Annus* qed jikkollaboraw fi thejjija ta' kors speċjalizzat ta' etika professionali maħsub għal dawk li jaħdmu fil-qasam ekonomiku.
- *L-Istitut ta' Formazzjoni Pastorali* organizza 'Djalogi fis-Soċjeta''. Din is-sena, flimkien mal-Fundazzjoni Centesimus Annus, gie organizzat djalogu dwar il-'credit crunch'. bit-tema, "Society and Religion amidst the present Credit Crunch and Global Financial Unease". Il-laqgħa saret nhar it-Tlieta, 12 ta' Mejju 2009 fil-Corinthia Palace Hotel, Attard. Il-kelliema kienu Dr. Catherine McGeachy, is-Sur Mario P. Galea u s-Sur Roderick Chalmers. Kien hemm attendenza tajba hafna ta' dawk li jaħdmu fis-settur finanzjarju u ekonomiku. Is-sena d-dieħla, hemm hsieb li d-Djalogi mas-Soċjetà jiffukaw fuq il-média u jsiru fkollaborazzjoni tas-Segretarjat Kommunikazzjoni Socjali.
- *Il-Kummissjoni Ambjent* kompliet toffri pariri u opinjonijiet dwar kaži speċifiċi. F'Marzu 2009, il-Kummissjoni ppubblikat dokument ta' fehma dwar l-Istrategija tal-Immaniġġjar tal-Iskart Solidu ghall-Gżejjer Maltin, Dokument ta' Konsultazzjoni, Jannar 2009 u dwar Rapport ta' Konsultazzjoni: Strategija Nazzjonali ta' Miżuri ta' Politika u Tnaqqis tal-Emissjonijiet tal-Gassijiet Serra. Ippubblikat ukoll żewġ stqarrijiet – f'Ġunju 2009: Appell għal aktar responsabbilità u trasparenza fi kwistjonijiet ambjentali; u f'Lulju 2009: Dokument ta' Fehma u Analizi dwar ir-riforma fil-MEPA. Il-Kummissjoni Ambjent lestiet ġabru ta' dokumenti ta' fehma u stqarrijiet kollha li ppubblikat bejn l-2004 sal-2007. Dan il-ktejjeb ser joħrog għall-pubbliku fil-ġranet li ġejjin.
- *Il-Kummissjoni Ambjent* ipparteċċipat f'Seminar Nazzjonali li kien organizzat fl-ahħar ta' Lulju 2009 u flaqqha mas-Segretarju Parlamentari Dr Mario De Marco aktar tard, dwar ir-riforma fil-MEPA. Il-Kummissjoni kompliet ukoll tagħti kontribut lill-proġett tal-Garnija li qiegħed jitwettaq fit-tramuntana ta' Malta (Parroċċa tal-Mellieħa).

- *Il-Kummissjoni Ĝustizzja u Paċi, f'Marzu 2009, ippubblikat dokument b'riflessjonijiet fuq lelezzjonijiet għall-Parlament Europew. Din kienet inizjattiva li tieħdet flimkien mal-Konferenza Europea tal-Kummissjoniċi tal-Ġustizzja u Paċi.*

Diversi oqsma ohra huma ttrattati f'sezzonijiet ohra ta' dan ir-rapport. Għal informazzjoni aktar dettaljata, wieħed għandu jikkuntattja lill-entijiet spċifici.

Il-ħidma tal-Knisja f'Malta favur ir-rispett lejn id-dinjita' ta' kull bniedem u kontra r-razziżmu se tkompli tissahħħah fis-snin li ġejjin. L-ghajnuna prattika li tingħata lir-refugjati u lill-asylum seekers, kif ukoll il-ħidma li ssir permezz ta' sensibilizzazzjoni u edukazzjoni dwar il-qagħda tagħhom u l-ħidma favur ġustizzja akbar għalihom – dawn kollha jistqarru li l-Knisja hi bil-qawwa kollha favur id-dinjita' u l-ħajja tal-bniedem, hu minn hu, ġej minn fejn ġej.

(*Segretarjat Emigrazzjoni u Turizmu, Kumm Ĝustizzja u Paċi, Ċentru Fidi u Ĝustizzja*)

Saret ħidma kbira favur dawk li jitkolu kenn u ażil sa kemm idumu fi għżej, u kontra x-xenofobiżmu, b'sehem kemm f'Seminars lokali u internazzjonali, fi programmi tar-radio u T.V. kif ukoll fil-gażżeTT ta' kuljum u ta' kull ġimħa. Harġu wkoll diversi press releases fuq suġġetti varji fosthom b'apprezzament lil dawk li ghenu biex isalvaw in-nies, fuq ir-restlement programmes f'pajjiżi diversi; b'ringrażżjament lil dawk li ħadu ħsieb it-tfal biex l-ommijiet refugjati setgħu jmorru jaħdnu u saru interventi fuq iż-issues li kienu jitkolu li titqajjem kuxxena.

Issir ħidma biex il-ktieb *Kompendju tat-Tagħlim Soċjali tal-Knisja*, ippubblikat mill-Kunsill Pontificju Ĝustizzja u Paċi u maqlub għall-Malti miż-Żgħażaq Haddiema Nsara, ikunu għoddha siewja għall-formazzjoni fit-Tagħlim Soċjali tal-Knisja.
(*Kumm Ĝustizzja u Paċi*)

It-traduzzjoni tal-Kompendju tat-Tagħlim Soċjali tal-Knisja għadha ma gietx kompluta u għalhekk għadha ma ttieħdet ebda inizjattiva biex dan ikun ghoddha siewja għall-formazzjoni fit-Tagħlim Soċjali tal-Knisja.

Il-Kummissjoni Ambjent tkun žviluppata f'Kummissjoni Inter-Djōcesana tal-Konferenza Episkopali Maltija. Din il-Kummissjoni trid turi li l-fidji nisranija tagħti dawl aktar profond dwar ir-responsabbiltajiet tan-nisrani lejn l-ambjent u l-iż-żvilupp sosteniibbi, li għandhom l-gheruq tagħhom partikolarmen fl-imħabba u fir-rispett len il-Ħallieg u lejn il-holqien; għalhekk taħdem biex tkattar l-gharfien, is-sensibbila' u l-edukazzjoni dwar l-ħidma.

(*Arċidjōcesi ta' Malta flimkien mad-djōcesi ta' Ghawdex*) ➔

F'Mejju 2009 tkabbar li l-Konferenza Episkopali Maltija biddlet il-Kummissjoni Ambjent f'wahda Interdjočesana, jiġifieri li tkun responsabbli wkoll mid-Djočesi ta' Ghawdex. Għal dan il-ghan ġiet imwaqqfa l-Kummissjoni Interdjočesana Ambjent b'digriet maħruġ mill-Konferenza Episkopali Maltija f'Settembru 2008.

Din il-Kummissjoni, li issa għandha statut ġdid, hija komposta minn membri li jirrappreżenta liż-żewġ Djočesijiet. L-ġhanijiet ewlenin tal-Kummissjoni Interdjočesana Ambjent huma:

- (i) *li tghin lill-Knisja, fīż-żewġ Djočesijiet ta' Malta u Ghawdex, biex fid-dawl tar-responsabbiltajiet pastorali tagħha, tirrifletti fuq materji marbutin mal-harsien tal-ambjent u l-promozzjoni ta' stili ta' ħajja sostenibbli;*
- (ii) *li tieħu inizjattivi ta' fejda f'dan il-qasam;*
- (iii) *li tissuġġerixxi lil diversi membri tal-Knisja biex, flimkien jew individwalment, jagħmlu īidmiet ta' fejda favur il-harsien u t-titjib tal-ambjent kif ukoll it-thaddin ta' prinċipji ta' żvilupp sostenibbli; u*
- (iv) *li tqiegħed ir-riflessjonijiet tagħha dwar l-ambjent għas-servizz tas-soċjetà kollha Maltija.*

Fl-2009 ikun organizzat kors internazzjonal bit-titlu God's Creation and Sustainability in the Mediterranean, indirizzat lejn seminaristi mir-reġjun tal-Mediterran u tal-Ewropa.

(Kummissjoni Ambjent, Seminarju ta' Malta, Seminarju ta' Ghawdex)

Dan il-kors li kien ippjanat għal din is-sena għadu ma sarx.

Ikun hemm informazzjoni akbar, permezz ta' pubblikazzjonijiet sempliċi, ħalli l-entijiet tal-Knisja jirrispettaw aktar ir-riżorsi ambjentali fosthom l-elettriku u l-ilma.

(Kummissjoni Ambjent)

Il-Kummissjoni Ambjent ippubblikat ktejjeb ta' 8 paġni fil-magazin Flimkien, dwar il-bijodiversità u r-responsabbiltà tan-nisrani. F'dan il-ktejjeb ingħatawar dettalji utli dwar l-importanza tal-bijodiversità u dwar kif in-nisrani jiġi aktar għal dan ir-riżors. Il-Kummissjoni Ambjent qed taħdem ukoll fuq CD ta' PowerPoints fuq riflessjonijiet insara dwar kwistjonijiet ambjentali bl-iskop li jitqassam lill-paroċċi u gruppi oħra interessati.

Ikunu studjati l-potenzjalita' u l-prattiċita' ekonomika li certi knejjes u bini iehor jibdew jagħmlu użu mill-enerġija alternattiva tax-xemx.
(Kummissjoni Ambjent)

Matul din is-sena twaqqaf fi ħdan il-Kummissjoni Ambjent Grupp ta' Hidma għal Użu Għaqli tar-Riżorsi Ambjentali fi ħdan il-Knisja.

Dan il-grupp, minbarra membri tal-Kummissjoni Ambjent, hemm ukoll fih Mons Anton Portelli, il-Professur Edward Mallia u l-Inġinier Albert Ellul. Dan il-Grupp li beda jifunzjona minn Jannar 2009 qiegħed jaħdem sabiex:

- Ikunu żviluppati linji gwida għall-użu aħjar tal-enerġija u ilma fil-knejjes tagħna. Dawn il-linji gwida issa huma ppubblikati u ser jitqassmu fi żmien qasir.***
- Jagħmel energy audit u rakkommmandazzjonijiet spċifici għal użu aħjar tal-enerġija f'dawn il-binjet: Il-Kurja, Furjana; Id-Dar tal-Kleru, Birkirkara; u fil-Knisja Parrokkjali, iż-Żejtun. Dan ix-xogħol issa sar.***
- Isir studju preliminari dwar il-possibilità tal-użu ta' enerġija alternattiva fil-parroċċi. Dan l-listudju għad irid jitwettaq.***

V. Knisja favur iż-żwieġ u l-familja

Progetti

Il-ProgettImpenn, bil-ghan li jqajjem kuxjenza u għarfien dwar l-importanza li s-soċjeta' għandha tagħti liż-żwieġ, u dwar il-benefiċċji li żwieġ b'saħħtu jagħti lis-soċjeta' u lill-istat innifsu. L-enfasi se tkun dejjem fuq dak li hu požittiv u li jibni ż-żwieġ b'saħħtu għal familja b'saħħitha. Għal dan il-ghan, fi Frar issir 'Gimgha Familja' f'kull sena, bħalma ssir f'diversi pajjiżi oħra; tkun maħduma b'mod li l-ħidma tibqa' għaddejja tul is-sena kollha, b'laqgħat u diskussionijiet foqsma differenti tas-soċjeta'.

(Kumm Djoč Familja, Moviment ta' Kana, Segretarjat Caritas)

Nhar it-22 ta' Ottubru 2008 ġie organizzat seminar f'għeluq il-ħamsa u ħoxrin anniversarju mill-pubblikazjoni taċ-Charter tad-Drittijiet tal-Familja' mis-Santa Sede. Il-kelliema kienu n-Nunzju Appostoliku Mons. Tomaso Caputo u Mons. Anton Gouder, u għalqet is-seminar iċ-Chairperson tal-Kummissjoni Djoċesana Familja li pprezentat ir-rizultat tas-suġġerimenti proposti minn għaqdiet, gruppi u individewi li rrispondew għad-Diskussioni Nazzjonali li ġiet varata fil-15 ta' Mejju 2008, fl-okkażjoni tal-Jum Dinji tal-Familja.

Fis-7 ta' Frar 2009 saret Konferenza Nazzjonali oħra – ‘Zwieġ - Quo Vadis?’. Il-kelliema kieni Fr. Paul Galea mill-Fakulta’ tat-Teologija, Universita’ ta’ Malta, Mr. Harry Benson li hu l-Fundatur tal-Bristol Community Fund, l-Onor Edwin Vassallo u l-Onor Justyne Caruana.

Fil-15 ta’ Mejju 2009, ‘Il-Jum Dinji tal-Familja’, ProgettImpenn reġa’ għamel Konferenza oħra bit-tema: ‘Il-Futur - Fil-Familja’. Il-kelliema f'din il-Konferenza kieni l-E.T. l-Isqof Mario Grech, l-Onor. Carm Mifsud Bonnici, l-Onor Marie Louise Coleiro Preca. Il-President ta’ Malta Dr. George Abela għamel id-diskors ta’ l-gheluq.

*Fis-17 ta’ Lulju 2009, saret Konferenza Stampa minn ProgettImpenn dwar dokument bit-titlu *For Worse, Not For Better (Għall-aġħar, mhux għall-ahjar)*. b'reazzjoni għar-rapport li sar mit-Today Public Policy Institute dwar l-introduzzjoni tad-divorzu f'Malta.*

Bħala hidmiet futuri qed jiġu pjanati erba’ konferenzi nazzjonali oħra f'dawn id-dati: 17 ta’ Ottubru 2009, 6 ta’ Frar 2010, 13 ta’ Frar 2010 u 15 ta’ Mejju 2010.

Jingħata kontribut attiv f'issues relatati maž-żwieġ u l-familja, partikolarment fejn tidħol in-National Family Policy u n-National Sexual Health Policy.
 (Kumm Djoč Familja, Moviment ta' Kana)

Il-Moviment ta' Kana u l-Kummissjoni Djočesana Familja qed jagħtu sehemhom ukoll f'diversi fora u anke fuq il-media sabiex tinholoq tassew National Family Policy u kif ukoll National Sexual Health Policy. F'din tal-ahħar, hemm hidma wkoll flimkien mal-Kummissjoni Djočesana Żgħażagħ.

It-taqSIMA ‘Ričerka Familja’ tagħti kontribut lill-Knisja u lis-soċċjeta’ għal għarfien aħjar tar-realta’ tal-hajja taż-żwieġ u l-familja.
 (Discern)

‘Ričerka Familja’ qed tiġi organizzata bl-ghajnuna ta’ persuna li qed toffri x-xogħol volontarju tagħha u diġi ngabret għad ta’ letteratura dwar diversi issues li għandhom x’jaqsmu mal-familja. Hu maħsub li meta xxogħol ikun tela’ fit-tit ieħor, dan jiġi mxerred permezz tal-internet u l-email għal min jitkol. Mhux eskluż li biex dan iseħħi ikun hemm bżonn li jkun impiegat/a part-timer, speċjalment billi l-persuna li qed tgħin issa qed tfittex full-time job.

Isir progett bl-isem ‘The Dissemination of Skills to foster the Economic Sustainability of the Traditional Family’. L-ghan ta’ dan il-progett hu biex ikun ta’ ghajnuna għall-familja Maltija, b'mod li l-istudju jara x'qed ifixkel l-ekonomija sostenibbli tal-familja Maltija u x'jista’ jghin biex il-familji jimmaniġġaw id-dimensjoni ekonomika tal-familja.

(Segretarjat Caritas, Kumm Djoč Familja, Moviment ta' Kana)

Il-hidma fuq dan il-progett Sustainable Lifestyles tinsab għaddejja. Dan il-progett għandu bhala għan tiegħi li jixerred tagħlim għall-iż-żvilupp ta’ skills biex wieħed jagħraf aħjar imexxi l-affarijet tiegħi u jagħmel għażieli infurmati u għaqlin f'ambitu ta’ familja, biex jiżgura ħajja sostenibbli. Din issena ġie ffurmat Tim ta’ Tmexxija b’rappreżentanza mill-Caritas, il-Moviment ta’ Kana, l-Kummissjoni Djočesana Familja; il-Fakultà tal-Management u l-Ekonomija ta’ l-Università, u personalitajiet mill-ħajja soċċjali Maltija. Sar pjan ta’ azzjoni, primarjament taħbi erba’ kapi: Fondi għall-progett; riċerka; żvilupp ta’ sillabu; u disseminazzjoni. Bħalissa qed isir xogħol fuq l-ewwel żewġ punti.

Jitħejja studju dwar il-valuri li qegħdin joħorġu mid-drama li qed tixxandar fuq it-televiżjoni u mezzi tax-xandir oħra lokali. Dan l-istudju jiġi ppubblikat bil-għan li ssir diskussjoni fis-soċċjeta' dwar il-kwalita' ta' programmi ta' drama bil-Malti u l-ħtieġa li dawn iwasslu messaġġi pozittivi.
(Kummissjoni Kultura, Kumm Djoč Familja)

L-istudju dwar il-valuri tad-drama mxandra fuq it-televiżjoni ma ġiex ikkummisjonat l-aktar għax instab li studju simili diġa' sar mill-Autorita' tax-Xandir u għalhekk ma kienx hemm lok għal duplikar.

Jitfassal *curriculum* għall-formazzjoni tal-operaturi pastorali parrokkjali li jaħdmu mal-familja.

(Kumm Djoč Familja, Moviment ta' Kana, Istitut ta' Formazzjoni)

Dan ġhad irid isir. Għadhom għaddejji id-diskussjonijiet. Qed issir ukoll hidma biex il-kors ta' thejjija għall-koppji mexxejja tal-korsijiet ta' Kana jiġi approfondit aktar. Il-kors Short Certificate in Natural Family Planning tfassal b'mod ġdid biex ikun jista' jkun akkreditat.

Wara l-introduzzjoni b'suċċess tal-MA fil-Bioethics li beda f'Ottubru 2008 u jkompli tul is-snini tal-Pjan, ikun introdott l-MA fil-*Family Ministry*, għall-formazzjoni professjonali fil-qasam tal-familja.

(Fakulta' tat-Teoloġija, b'kollaborazzjoni mal-Kumm Djoč Familja Moviment ta' Kana Istitut ta' Formazzjoni)

Dan il-kors – MA Family Ministry – se jiftaħ għall-ewwel darba f'Ottubru 2009.

Flimkien mal-MA fil-*Family Ministry*, ikun offrut ukoll MA *Canonical Practice and Jurisprudence* bil-għan li tingħata formazzjoni professjonali lil persuni (eż-avukati, psikoloġi, social workers) li jistgħu jagħtu s-sehem tagħhom fil-hidma tat-Tribunal Ekkležjastiku. Ikun hemm ukoll kors specifiku għall-psikoloġi li diġa' qed jagħtu l-kontribut fil-hidma tat-Tribunal.

(Fakulta' tat-Teoloġija Tribunal Ekkležjastiku)

Il-kors – MA Matrimonial Canon Law and Jurisprudence – se jiftaħ għall-ewwel darba f'Ottubru 2009. Listess il-kors Diploma in Pastoral Psychology , li hu intenzjonat għall-psikoloġi – se jiftaħ għall-ewwel darba f'Ottubru 2009.

Issir ħidma biex ikunu fformulati sussidji għall-operaturi pastorali li jaħdnu mal-adolexxenti u ż-żgħażaqħ dwar il-valur tal-familja. Iż-żgħażaqħ jibdew jingħataw preparazzjoni adegwata fuq livell personali, soċjali, spiritwali u vokazzjonali fiż-żmien meta jkunu qegħdin jibnu relazzjonijiet, jibdew jaħsbu bis-serjeta' dwar iż-żwieġ, u meta jibdew jiffurmaw familja.

(Kumm Djoč Familja Kumm Djoč Żgħażaqħ, Moviment ta' Kana)

Ġie fformulat Memorandum taż-żgħażaqħ dwar l-aspirazzjonijiet tagħhom għaż-Żwieġ u l-Familja. Dan sar wara li saru diversi laqħat fost iż-żgħażaqħ fuq livell lokali, u nġabru l-proposti tagħhom li ġew ipprezentati waqt Forum li għalih kienu prezenti Mons. Arċisqof u membri parlamentari. Dan il-Memorandum ġie pprezentat lill-Awtoritajiet civili. Xogħol fuq is-sussidji għall-operaturi pastorali għadhom fil-faži tad-diskussjoni bejn il-KDŽ u l-Kummissjoni Familja.

Isir ktejjeb ta' ghajjnuna għall-ġenituri li qed irabbu t-tfal, biex jagħrfu dejjem aħjar x'hemm li jista' jgħin u x'hemm li jista' jfixkel trobbija tajba.

(Kumm Djoč Familja, Moviment ta' Kana)

Dan il-ktejjeb għad irid isir. Ta' min isemmi li fil-bidu tas-sena ġew ippubblikati 10,000 kopja tat-tieni edizzjoni tal-ktejjeb ta' talb 'Hawn ahna, Mulej' li minnhom s'issa tqassmu 4,000 kopja. F'dan il-ktejjeb ždiedu 12-il paġna b'talbiet godda għall-familja.

Bil-għan li t-tfal jipparteċipaw aktar fil-ħajja tal-Knisja u tal-komunita', issir ħidma biex jibdew jitwaqqfu kummissjonijiet tfal fil-parroċċi.

(Kumm Djoč Tfal)

Il-Kummissjoni Djoċesana Tfal twaqqfet uffiċċjalment fil-21 ta' Novembru 2008. Hi magħmulu minn 4 membri adulti, u flimkien mal-Kummissjoni hemm ukoll il-Kunsill tat-Tfal magħmul minn 24 membru ġejjin minn parroċċi differenti. Isiru żewġ laqħat fix-xahar, waħda tal-Kummissjoni wahedha u l-oħra tal-Kummissjoni flimkien mal-Kunsill tat-Tfal. Saru wkoll żewġ Assemblej għat-tfal, ipparatxi mit-tfal stess, fl-4 ta' April 2009 u fl-4 ta' Lulju 2009. Saret ħidma biex l-Ittra Pastorali tar-Randan titwassal lit-tfal b'mod adattat għalihom u nhadem power-point għal dan il-ġhan. Qed issir ħidma wkoll fuq website u newsletter. Fil-Viżta Pastorali li l-Arċisqof qed jagħmel fil-parroċċi, membri adult qed ikun prezenti fil-laqgħat li jkollu mat-tfal. L-ġhan hu li f'kull parroċċa jkun hemm kunsill tat-Tfal u l-Viżta Pastorali għandha tħġin biex gradwalment jintlaħaq dan l-ġhan.

Bil-ghan li jingħata servizz ħolistiku, jitnieda progett favur it-trabi u t-tfal b'dizabilita' fl-ewwel snin ta' hajja (*pre-school years*), u ta' akkumpanjament mal-familji tagħhom.

(*Kumm Pastorali Persuni b'dizabilita'*)

Sar kors ta' thejjija u ngħataw certifikat 35 persuna. Dawn issa huma ppreparati biex, meta jiġu avviċinati, jagħtu s-support tagħhom. Hemm persuna mill-Kummissjoni li qed tikkoordina dan il-progett bl-isem ta' WENS. Gie stampat fuljett ta' informazzjoni meħtieġa dwar dan is-servizz u tqassam kemm fil-parroċċi kif ukoll fl-isptarijet.

VI. Knisja b'post speċjali għall-adolexxenti u għaż-żgħażagħ

Proġetti

Il-prioritajiet tal-Knisja f'Malta fil-qasam taż-żgħażagħ se jkunu: ir-riċerka, il-formazzjoni, is-sinerġija, strategija ta' evanġelizzazzjoni għaż-żgħażagħ 16+, u għarfien ta' u ħidma favur ambjenti ġodda pastorali u dawk li għadhom ma ġewx identifikati.

Flimkien mal-ħidma favur pastorali ħolista u s-servizzi b'mod regolari għall-adolexxenti u żgħażagħ, dawn huma l-proġetti ġodda:

Issir riċerka li tittratta s-sitwazzjoni u l-attitudnijiet taż-żgħażagħ f'Malta.
(Kumm Djoč Żgħażagħ, Discern, Segretarjat Katekeži)

Din ir-riċerka baqghet ma saritx għar-raġuni li fid-diskussionijiet li saru bejn is-Segretarjat għall-Katekeži u l-Kummissjoni Djočesana Żgħażagħ ma wasalniex biex nistabilixxu bażi komuni ta' fejn nixtiequ naslu b'din ir-riċerka u x'nixtiequ niksbu minnha. Ma dan irridu nżidu wkoll li mit-tiftix li sar, din ir-riċerka, biex issir b'mod xjentifku, kienet se tilhaq somom esorbitanti.

Is-Segretarjat għall-Katekeži, minn Novembru li ġej, se jvara proġett ta' riċerka dwar il-Fidi f'Malta.

Tiġi ppubblikata u mfissra l-mappa formattiva li nħadmet fis-sentejn li għaddew bil-kollaborazzjoni ta' diversi entijiet li jagħmlu programmi ta' formazzjoni għall-mexxejja tal-adolexxenti u ż-żgħażagħ. Din il-mappa formattiva tkun turi diversi livelli u diversi kwalifikati li dawk impenjati maż-żgħażagħ għandu jkollhom.
(Kumm Djoč Żgħażagħ, Segretarjat Katekeži, Istitut ta' Formazzjoni)

Il-mappa nħadmet u ġie organizzat seminar dwarha. Din diġa' qed isservi bħala viżjoni li qed tagħti direzzjoni għall-organizzazzjoni ta' korsijiet ta' formazzjoni.

Fl-istess hin, is-Segretarjat għall-Katekeži, permezz tas-Sezzjoni fi ħdamu li tkopri l-Adolexxenti u l-ħidma pastorali għalihom, lesta Dokument dwar kif se jiaproġetta din il-ħidma, kif ukoll Itinerarju ta' fidi għall-Adolexxenti. Se tittella' Konferenza apposta fejn dan id-dokument u dan l-Itinerarju se jiġu pprezentati. Bhalissa qed issir ħidma fuq l-aħjar mod kif dan kollu jinfirex fil-parroċċi.

Ikun offrut MA fil-*Youth Ministry*, bil-għan li tingħata formazzjoni professjonali lil dawk li jaħdmu maż-żgħażagħ.
(Fakulta' tat-Teoloġija, Kumm Djoč Żgħażagħ)

Dan il-kors ta' tliet snin, MA Youth Ministry, se jiftah għall-ewwel darba f'Ottubru 2009.

Isiru korsijsiet ta' formazzjoni għal dawk impenjati maż-żgħażagħ:

- 'Basic Principles in Youth Ministry'.
(Segretarjat Katekeži, Kumm Djoč Żgħażagħ, Istitut ta' Formazzjoni)
- Formazzjoni Kontinwa għall-Youth Leaders.
(Kumm Djoč Żgħażagħ, Istitut ta' Formazzjoni)
- Kors għall-Mexxejja Żgħażagħ.
(Kumm Djoč Żgħażagħ)

Il-kors Basic Principles in Youth Ministry, li hu mifrux fuq sentejn, reġa' sar u kien hemm attendenza tajba. Peress li kien domanda għalih, inħasset il-ħtieġa li anke minn Ottubru ta' din is-sena (2009), dan il-Kors jerġa' jiftah. Il-korsijsiet l-ohra qed jiġu offruti għal darb'ohra. Qed isir hafna kuntatt ma' dawk kollha li jistgħu jheġġu liz-żgħażagħ għal dawn il-korsijsiet.

Jeħtieg li kull min għandu r-responsabbilta' taż-żgħażagħ jinkoraġixxi u kemm jista' jkun isostni billi joffri ghajjnuna finanzjarja għal dawn il-korsijsiet. Investiment fil-mexxejja żgħażagħ huwa investiment li jeħtieg li jsir.

Issir Assemblea Nazzjonali b'lenti fuq il-pastorali mal-adolexxenti u maż-żgħażagħ.
(Kumm Djoč Żgħażagħ)

L-Assemblea Nazzjonali, b'differenza mill-Assemblea għall-operaturi pastorali, għandha tkun okkażjoni fejn, flimkien ma' entijiet oħrajn, isir studju fuq xi realta' marbuta mad-dinja taż-żgħażagħ bħal, per eżempju, is-sotto kulturi (sub cultures) fid-dinja taż-żgħażagħ. Bħalissa qed jiġu diskussi diversi temi u possibiltajiet u l-ħsieb hu li ssir lejn l-aħħar tas-sena 2010.

Issir Assemblea Ġenerali li tiffoka fuq ambjenti oħra ta' pastorali (eż. familja, playground, internet) bil-għan li eventwalment jinhadmu linji-gwida għall-ħidma pastorali mal-adolexxenti u ž-żgħażagħ f'dawn l-oqsma.
(Kumm Djoč Żgħażagħ)

Din l-Assemblea saret f'Jannar 2009 iżda bħala tema, minflok ittieħdet dik imsemmija hawn fuq, ittieħdet dik tal-istrategija ta' evanglizzazzjoni għaż-żgħażaqgħ 16+. Minkejja dan, xorta waħda hemm il-ħsieb li fl-Assemblej li jmiss tiġi diskussa t-tema tal-ħidma pastorali f'ambjenti oħrajn.

Issir ħidma biex il-mentalita' ta' sinerġija tkun applikabbli kemm għal sitwazzjonijiet u ħidmet fuq baži ta' djočesi, kif ukoll fuq livell ta' unita' u fuq livell ta' gruppi b'tema magħżula - bħal fil-każ tal-World Youth Day.
(Kumm Djoč Żgħażaq)

Saru laqgħat mill-KDŽ għall-operaturi pastorali biex kulħadd jīfhem aħjar il-ħtieġa ta' sinerġija fuq kull livell. Il-gruppi taż-żgħażaqgħ ġew mistiedna biex jieħdu responsabbilta' flimkien ta' attivitajiet taż-żgħażaqgħ li jiġu organizzati fuq livell ta' Djočesi, bħal Jum iż-Żgħażaq, il-Meeteen, il-laqgħat tal-Voluntiera mal-Arcisqof etc... Waqt il-Viżta Pastorali u ż-żjajjar li jsiru fl-ġhaqdiet u l-gruppi taż-żgħażaqgħ, qed issir enfasi dwar il-vantaggi ta' ħidma flimkien, speċjalment fuq livell ta' Unita'.

Tingħata kull għajjnuna u ssir thejjija għaż-żgħażaqgħ għall-World Youth Day f'Madrid 2011 b'sussidji għal-laqgħat ta' formazzjoni li jsiru fl-ġhaqdiet rispettivi tagħhom fuq it-tema ippreżentata mill-Papa.
(Kumm Djoč Żgħażaq)

Saret stedina uffiċċiali lill-kappillani biex jidtentifikaw xi zgħażaqgħ li jridu jippenjaw ruħhom għall-evangelizzazzjoni fost shabhom fil-parroċċa. Il-KDŽ lesta li torganizza l-formazzjoni ta' dawn iż-żgħażaqgħ matul ix-xhur li jwasslu għall-WYD 2011. Qed jitħej jew sussidji għal laqgħat ta' formazzjoni li jistgħu jsiru fil-parroċċi u l-ġhaqdiet. Jonqos biss li l-kappillani jsibu żewġ żgħażaqgħ mill-parroċċa tagħhom lesti għal dan l-impenn.

Jinholqu linji-gwida għall-ħidma pastorali fl-erba' ambjenti diġa' diskussi fis-sentejn li ghaddew, i.e. il-parroċċi, l-ġhaqdiet u l-movimenti, il-kongregazzjonijiet reliġjużi u l-iskejjel.
(Kumm Djoč Żgħażaq b'kollaborazzjoni mas-Segretarjati rispettivi)

Għall-fini tal-linji-gwida, saru erba' focus groups fil-bidu ta' din is-sena – li kull wieħed minnhom kelli fih rappreżentanti ta' kull ambjent. Il-linji-gwida għall-ħidma fil-parroċċi huma lesti u t-tlieta l-oħra qed isir xogħol fuqhom minn persuni li nghataw ir-responsabbiltà ta' din il-ħidma wara l-focus groups.

Isir studju li jwassal għal għarfien aħjar ta' kulturi differenti taż-żgħażaqħ fis-soċjeta' Maltija llum. Dan jgħin biex fil-hidma pastorali tagħha, il-Knisja tilhaq lil-żgħażaqħ li qiegħdin 'fil-periferija'.
(Kumm Djoč Żgħażaqħ)

Dan l-listudju jingħaqad mar-riċerka li jeħtieg li ssir. Waqt il-Viżta Pastorali, iż-żgħażaqħ mexxejja qed ikunu mistiedna jagħtu kaz ta' grupp ta' żgħażaqħ li jinsabu 'fil-periferija' fil-parroċċa tagħhom. Dan għandu jgħin fit-tfassil tal-pjan pastorali għal hidma maż-żgħażaqħ fil-parroċċa.

Isir studju u ssir ħidma biex ikun hemm strateġija ta' evanġelizzazzjoni għal-żgħażaqħ 16+, b'mod li ż-żgħażaqħ ikunu evanġelizzaturi fost shabhom stess.
(Kumm Djoč Żgħażaqħ)

Dan l-listudju sar u ġie fformulat dokument li ġie diskuss kemm fl-Assemblea Ĝenerali, kemm fil-focus groups u anke fi grupp partiċolari oħrajn eż-zaċċerdoti żgħażaqħ. Bhalissa qed issir reviżjoni oħra tiegħu u qed jiġu fformulati appendiċi li jiffukaw iż-żejjed fuq l-aspett prattiku ta' din l-istratgeġja.

Isiru numru ta' laqgħat tal-Arċisqof ma' grupp ta' żgħażaqħ b'diffikultajiet ta' fidi.
(Kumm Djoč Żgħażaqħ)

Dawn il-laqgħat saru u hemm il-ħsieb li jkomplu jsiru s-sena d-dieħla. Hemm żewġ laqgħat ippjanati ghall-24 ta' Settembru fl-Unita' 8, u t-18 ta' Dicembru 2009 fl-Unita' 15.

Ikun žviluppat il-proġett 'AwakeningAsaph', li hu žvilupp importanti fil-music ministry fost iż-żgħażaqħ.
(Kumm Djoč Żgħażaqħ)

Dan sar kemm permezz tal-Konkors Kanzunetta Uffiċċjali JIŻ 09, permezz tas-sit www.awakeningasaph.org u diversi proġetti oħrajn eż-za lista ta' bands li joffru s-servizz tagħhom fl-animazzjoni tal-mużika fil-liturgija u newsletter ta' kuntatt mal-Christian Bands Maltin.

Tingħata attenzjoni partikulari lis-sagament tar-rikonċiljazzjoni fost l-adolexxenti u ż-żgħażaqħ, b'mod li jkun hemm (a) katekeži mġedda fuq dan is-sagament, u (b) esperjenzi pożittivi taċ-ċelebrazzjoni tiegħu.
(Kumm Djoč Żgħażaqħ, Segretarjat Liturgija, Segretarjat Katekeži)

Dan beda jsir permezz ta' laqghat interni tal-membri tal-Progett Liturgija fuq is-suggett li wasslu ghal draft ta' linji-gwida. Issa dawn il-ħsibijiet jiġu mitkellma mas-Segretarjat tal-Liturgija biex jiġu miftehma l-passi li jmiss. Is-Segretarjat ghall-Katekeži qed jagħti wkoll din l-attenzjoni fil-kuntest aktar wiesa' tal-itinerarju ta' fidi.

Il-Knisja ssemmha' leħinħa fuq issues li huma fil-qrib tad-dinja żagħżugħha bħalma huma addictive behaviour, l-ekoloġija, is-sesswalita' u l-volontarjat. Il-ħsieb hu li titkellem b'mod pozittiv, li juri s-sabih li joħroġ mill-viżjoni nisranja
(Kumm Djoč Żgħażagh, Segretarjat Caritas)

Dan diġa' beda jsir permezz ta' diversi progetti bħalma kienu żewġ seminars dwar l-użu tal-computer u anke half-day seminar dwar l-stress management fost oħrajn. Dawn inħadmu flimkien ma' numru ta' entijiet oħrajn u l-isforz kollettiw ġie apprezzat hafna. Sar ukoll forum għaż-żgħażaq dawar il-familja fejn taw is-sehem tagħhom żgħażaq minn diversi gruppi, għaqdiet u movimenti differenti u fl-24 ta' Ottubru 2009 ser issir attivita' (Y Standup) biex tqajjem kuxjenza dwar il-faqar. Permezz ta' din l-attività, iż-żgħażaq ser jiġu mheġġa jagħtu s-sehem tagħhom f'diskussionijiet dwar faqar u strategiji fuq livell lokali, nazzjonali, Ewropew u globali li jkunu jistgħu jiġu implementati biex jidher jaġħid il-faqar. Din l-attività qed tinħad dem flimkien mal-Caritas u SKOP.

Isiru laqghat tal-Arcisqof ma' żgħażaq li joffru li jagħmlu xogħol volontarju, sew barra minn Malta kif ukoll f'Malta.

(Kumm Djoč Żgħażagh flimkien ma' għaqdiet li jorganizzaw dan ix-xogħol volontarju)

L-ewwel laqgħa saret f'Mejju li għaddha u ħadu ħsiebha l-grupp LIFT u li jmiss ser issir f'Settembru mill-Ġifra.

Issir ħidma biex tkun imsaħħha l-ħidma volontarja miż-żgħażaq permezz ta' programm ta' formazzjoni sew bi preparazzjoni kif ukoll bħala follow-up tal-esperjenza ta' volontarjat li huma jagħmlu.

(Kumm Djoč Żgħażagh)

Bhalissa l-KDŻ qed taħdem biex issaħħa iż-żewġ appuntamenti li qed isiru kull sena – waħda bħala mument li fih Mons. Arcisqof jagħti mandat lil dawk kollha li jkunu ser jagħmlu esperjenza ta' volontarjat u l-oħra laqgħa fejn fiha tiġi cċelebrata l-ħidma volontarja li tkun saret.

Il-ħsieb hu li mix-xhur li ġejjin jibdew isiru diskussionijiet fuq kif jista' jkun hemm aktar koordinazzjoni tal-formazzjoni li tingħata liz-żgħażaq li jkunu ser jagħmlu/għamlu esperjenza ta' volontarjat.

Issir ħidma biex iż-żgħażaq jagħrfu aħjar il-vokazzjoni tagħhom – kemm jekk tkun għal ħajja saċċerdoti u reliġjuż, kemm jekk tkun għaż-żwieġ, kemm jekk tkun għal xi forma oħra kif jgħixu l-konsagrazzjoni tal-magħmudija.
(Kunsill Interdiocesan Vokazzjonijiet, Kumm Djoc Żgħażaq)

Il-ħsieb li jsiru xi laqgħat tal-KDŻ mal-kunsill KIV sabiex tigi studjata din it-tema għadu ma mmaterjalizzax. Tonqos l-enerġija u ż-żmien.

Fil-qalba tal-Pjan Pastorali: II-Viżta Pastorali

Kif kien ippjanat, fit-8 ta' Jannar 20009 ingħata bidu ghall-Viżta Pastorali tal-Arċisqof fil-Parroċċi. Minn Jannar sa Lulju 2009, l-Arċisqof żar erbatax-il parroċċa minn sebghin. Dawn hienu: H'Attard, Hal Balzan, Hal Lija, Iklīn, Gżira, Ta' Xbiex, Msida, il-parroċċi tal-Belt Valletta – jiġifieri San Pawl, San Duminku, Santu Wistin, Floriana, Hal Luqa, il-parroċċi ta' Raħal ġdid – jiġifieri Kristu Re u Madonna ta' Lourdes. B'hekk tlestew tliet unitajiet minn sittax.

Bhalma ġie pjanat, qed issir preparazzjoni qabel ma l-Arċisqof imur fil-parroċċa. Is-Segretarju Pastorali jibda billi jagħmel laqgħa ta' orjentament dwar il-Viżta Pastorali xhur qabel, fejn jitlaqa' flaqqha fl-Unita' Pastorali mal-kappillani, iċ-ċairpersons tal-kunsilli u kummissjonijiet parrokkjali, leaders tal-ghaqdiet lajkali, superjuri ta' kunventi tar-religużi rgiel u nisa. Wara, id-Delegati jmorru jagħmlu laqgħat mal-kappillan u l-membri tal-kummissjonijiet parrokkjali u jitfassal rapport. Dawn ir-rapporti tad-Delegati jingabru u jingħataw lill-Arċisqof. Is-Segretarju Pastorali jagħmel laqgħa oħra ma' kull kappillan individualment fejn jara d-dettalji tal-organizzazzjoni tal-Viżta Pastorali.

Il-programm tal-laqgħat differenti li l-Arċisqof ikollu fil-parroċċa miexi skont kif hemm fil-Pjan Pastorali.

Wara li ssir il-Viżta Pastorali mill-Arċisqof, is-Segretarju Pastorali jfassal rapport dwar il-parroċċa minn dawn is-sorsi: il-Pjan Pastorali tal-parroċċa, iċ-Ċensiment tal-Istat u tal-Knisja (tas-sehem fil-quddies), dak li nkiteb fil-laqgħat li l-Arċisqof kellu mal-kummissjonijiet, ir-rapporti tad-Delegati.

Wara li dan ir-rapport jiġi diskuss mal-kollaboraturi tal-Arċisqof, l-Arċisqof jislet tliet jew erba' prioritajiet pastorali u jiformula messaġġ li jinqara mill-kappillan f'xi wieħed mill-weekends. Ir-rapport finali tas-Segretarju Pastorali jiġi diskuss fil-Kunsill Pastorali Parrokkjali. Ikun l-Arċisqof stess li jiġi prezenta kopja tal-messaġġ u tar-rapport tas-Segretarju Pastorali lill-kappillan flaqqha li ssir aposta.

Id-Delegati u Uffiċċjali tal-Kurja qed ikomplu isegwu l-proposti rakkmandati ħalli jaraw li jiġu attwati. Issa, is-Segretarju Pastorali, flimkien mad-Delegat għall-Hajja u l-Hidma fil-Parroċċi, ser jibdew jitlaqgħu mal-kappillan u l-Kunsill Pastorali Parrokkjali tal-parroċċi fejn saret il-Viżta Pastorali ħalli jaraw x'sar minn dak in-nhar.

Wara l-waqfa tas-Sajf, il-Viżta Pastorali qed tkompli bi żjarat f'seba' parroċċi oħra sa Dicembru, waqt li diġa' hemm ħamsa oħra ppjanati sal-bidu ta' Marzu 2010, u hekk ikunu tlestew sitt unitajiet pastorali.

Fil-Pjan Pastorali 2009-2011, jingħad li "Matul it-tliet snin tal-Pjan, l-Arcisqof se jagħmel il-Viżta Pastorali fil-parti l-kbira tal-parroċċi tal-Arcidjocesi ta' Malta." Il-mira hi li l-Viżta Pastorali tkun mifruxa fuq mhux aktar minn ħames snin.

Impenji li qed jittieħdu

Dawn huma impenji li ttieħdu għat-tliet snin 2009-2011. Rapport shiħ ta' dak li sar jingħata meta jagħlaq iż-żmien tal-Pjan Pastorali.

Il-parroċċi

Kull parroċċa ġadmet pjan parrokkjali għat-tliet snin li ġejjin, bl-istess viżjoni u direzzjoni tal-Pjan Pastorali tal-Arcidjocesi.

Kull parroċċa qed timpenja ruħha wkoll għat-thejjija u t-twettiq tal-Viżta Pastorali tal-Arcisqof, biex din tkun esperjenza ta' tiġid fil-ħajja pastorali tal-parroċċa.

Il-kongregazzjonijiet ta' hajja konsagrata

Thejja dokument dwar il-ħajja kkonsagrata bl-isem ‘Imsahħra u mirbuha minn Ģesu’ Kristu’. Dan id-dokument, li thejja mill-Kunsill tas-Superjuri Maġguri Religiuzzi, issa qiegħed ghall-process ta’ konsultazzjoni.

L-iskejjel tal-Knisja

Matul 2009-2011, l-impenn tal-iskejjel tal-Knisja hu li jagħtu priorita’ lil tliet oqsma partikulari:

- *l-ethos tal-iskola Kattolika;*
- *Pastoral Care team fl-iskola;*
- *Media education.*

L-ghaqdiet u l-movimenti tal-Knisja

Matul 2009-2011, l-impenn tal-ghaqdiet u l-movimenti tal-Knisja hu li jagħtu priorita’ lil dawn it-tliet oqsma:

- *ħidma koordinata bejn l-ghaqdiet fil-qasam edukattiv;*
- *preparazzjoni għall-Viżta Pastorali;*
- *ħidma li twassal għall-aġġornament u t-tiġid fil-Forum tal-ghaqdiet u l-movimenti.*